

Ніна Дика

УСІХ ОБ'ЄДНАЛА УКРАЇНСЬКА МУЗИКА: РЕФЛЕКСІЇ ПІ МІЖНАРОДНОГО КОНКУРСУ-ФЕСТИВАЛЮ П'ЯНИСТІВ «РЕЗОНАНСИ» В ПАРИЖІ

Конкурс – це не лише творче змагання виконавців, де перемагають талант і досконалість, а найперше – це можливість пізнання досягнень, визначених іншим часом та іншою культурою. Париж, що здавна має статус культурної столиці Європи, вже втретє приймає Міжнародний фортепіанний конкурс «Резонанси», і я з радістю прийняла запрошення президента конкурсу, професора Паризької консерваторії Ольги Карнаухової взяти участь у висвітленні перебігу змагань цього фортепіанного форуму. Концертний зал Культурно-інформаційного центру Посольства України у Франції, де впродовж 26–30 червня відбувалися відбіркові конкурсні прослуховування, приваблював увагу поціновувачів музичного мистецтва і був щент заповнений. Тут музика, не знаючи меж і кордонів, об'єднала людей різних національностей і віровизнань, бо, як говорив Мстислав Ростропович, *музика – це ціління; музика запалює світильник добра і може перебудувати, вдосконалити світ.*

До слова, історія елегантної будівлі на авеню Мессін, 22 в Парижі, атмосфера якої наскрізь перейнята вишуканою презентативністю, що надихає на творчість, пов'язана з мистецькими постатями, зокрема іменем оперної співачки Наталіни Кавальєрі (Cavaliere, 1874–1944). Свого часу вона виступала з Енріко Карузо, Тітта Руффо, Люсьєном Муратором та ін., грала в театрі Сари Бернар, грала в німих фільмах, вела рубрику у наймоднішому паризькому журналі, а також писала книги. Згодом власниками цього будинку стали фільмові зірки Ален Делон і Ромі Шнайдер, які оселилися в ньому, переїхавши в Париж зразу ж після заручин в Луганно.

Конкурс подивляв зацікавленою аудиторією. Шанувальників фортепіанної музики приваблював артистизм учасників, їх програми, зустрічі з уже відомими і молодими музикантами. Тут в одній площині перетиналися не лише різні стиліові спрямування творчості, але й різні мистецькі інтерпретації. Ідея популяризації української класичної музики визначила мету цьогогорічного конкурсу: донести до сучасника красу і досконалість, той код, з яким народилися і творили українські композитори.

Участь у конкурсі взяли близько 50 музикантів з різних країн світу – Франції, України, Польщі, Білорусі, Литви, Естонії, Іспанії, Італії, Росії, Японії. Україну представляли 15 п'яністів різного віку. Для всіх учасників конкурсу обов'язковим

було виконання твору українського композитора. П'ять днів поспіль у Парижі звучали твори М. Лисенка, В. Косенка, Р. Глієра, М. Колесси, М. Скорика, І. Карабиця, Л. і Ж. Колодуб, Б. Фільц, М. Степаненка, І. Тараненка, І. Шамо та інших.

До складу журі конкурсу ввійшли лауреати Міжнародних конкурсів Ольга Карнаухова (Україна – Франція), випускник Національної музичної академії України та паризької *Еколь Нормаль* Олександр Куконін (Україна), п'яністка Рамінта Невердаускайте (Литва – Франція), почесними членами були Юстас Дваріонас, професор Національної школи мистецтв ім. М. Чюрльоніса (Литва) та викладач Київської дитячої Академії мистецтв п'яністка і мистецтвознавець Ірина Рябчун (Україна). Очолив журі відомий п'яніст Павло Нарсесян (Росія – Канада).

Щоб назвати імена переможців цих змагань, звернемося до фінальних підсумків журі. Успіх переможцям був гарантований завдяки обдарованості, креативності, високому рівневі інтелектуальності та виконавській майстерності. В конкурсі було заявлено 14 номінацій різних вікових категорій. Імена українських дипломантів зустрічаємо в різних категоріях: *Ініціація (Initiation)* – Богдана Турбовська (1 премія), *Пробудження (Eveil)* – Олександра Пушкар (2 премія) і Марина Білоус (1 премія), *Початківець 1 (Débutant 1)* – Марія Хорватова (1 премія), *Основи 2 (Elémentaire 2)* – Єлизавета Горелова (3 премія), Дарія Ковальська (3 премія), Софія Суркова (3 премія), Назарій Фесик (2 премія), *Вища (Supérieur)* – Софія Суркова (2 премія) і Назарій Фесик (1 премія). Лауреатами цього річного конкурсу в номінації *Диплом Концерт* стали італієць Філіппо Теніскі і французенка Аполіна Даме (3 премія), Паулус Андерсон (2 премія, Литва).

А от першу премію, *Grand Pri*, та головні нагороди конкурсу – *Найкраще виконання українського твору* (фонд Ярослава Бублика) та *Спеціальний приз журі* одержала київська п'яністка Олена Тараненко. Щиро радіючи тріумфальному успіхові нашої краєнки, зустрілася з нею і дещо дізналася про шлях п'яністки до цієї перемоги. Її музична біографія розпочалася з п'яти років з мамою Інною Тараненко, концертуючою п'яністкою і педагогом. Потім навчання в Канівській дитячій музичній школі, перші серйозні музичні враження, зроджені концертними виступами матері. З особливим хвилюванням слухала нові твори батька Івана Тараненка. Іноді й сама долучалася до музикування з ним. Восьмилітньою була першою виконавицею присвяченій їй *Коліскової для Оленки*. Від 1997 року Олена навчається у Київській дитячій Академії мистецтв (клас фортепіано Інни Тараненко, далі в класі Антона Саська). Поряд із фортеп'яним виконавством, захоплюється композицією – у цьому її наставником, окрім батька, став професор Геннадій Ляшенко. Створює перші свої композиції: *Дитинх* для скрипки та альту, Романс на вірші Лесі Українки *Не дивися на місяць весною*, Сонату для фортеп'яно та інші. Згодом приходять перші нагороди – перше місце в номінації *Композиція* на міжнародному конкурсі *Срібний дзвін* (2002, Ужгород), стає лауреатом Міжнародного конкурсу *Мистецтво XXI століття* (2002, Ворзель), Гран-прі на Міжнародному конкурсі юних композиторів ім. Ю. Семеняки (2003, Гродно, Білорусь) та Міжнародному конкурсі *Фарботони* (2003, Канів); була учасницею фестивалів *Київ Музик-Фест* (2011, 2015), *Музичні прем'єри сезону* (2012, Київ).

П'яністка закінчила Київську спеціалізовану музичну школу-інтернат (клас професора Юрія Кота) і в нього ж продовжила навчання в Національній музичній академії. Репертуар п'яністки охоплює твори романтичної доби (Шопен, Шуман, Ліст, Чайковський, Скрябін, а також Дебюссі, Прокоф'єв та ін.). Значну його частину складає також українська музика (Ревуцький, Лятошинський, Дичко, Шамо,

Скорик, Сильвестров, Ляшенко, Жання Колодуб та ін.). Олена стала першовиконавицею майже всіх творів свого батька Івана Тараненка.

Календар мистецького форуму *Резонанси* збігся з футбольними матчами ЄВРО-2016. Футбольні вболівальники експресивно реагували на перемоги та поразки своїх команд. Натомість, конкурс п'яністів також увінчався урочистим масовим дійством – парадом лауреатів та велелюдним гала-концертом, що відбувався у великій залі посольства Канади. На концерті були присутні дипломати Франції, Канади, України та інших держав, духовенство, зокрема, єпископ Української греко-католицької церкви Борис Гудзяк, журналісти, відомі митці. Організаторів конкурсу та його переможців вітав Посол Канади у Франції Л. Кеннон, який активно підтримував цей захід. Посол України у Франції Олег Шамшур подякував посольству Канади за допомогу в проведенні цього форуму і наголосив, що оскільки українська музика об'єднала виконавців багатьох країн світу, а виконавці мали змогу показати не лише виконавський професіоналізм, але й красу та глибину нашої музичної спадщини.

Окрасою фестивального форуму стали й концертні виступи членів журі. У концерті фортеп'яної музики взяла участь Ірина Рябчун – лауреат Міжнародних конкурсів, завідувачка кафедри фортеп'яно Київської дитячої Академії, яка познайомила публіку з маловідомими для загалу творами українських композиторів Бортнянського, Лисенка, Лятошинського. Святкову подію затьмарила звістка про трагічну втрату – загибель учасника бойових дій на Сході України великого патріота всього українського, соліста Паризької опери «Бастилія» Василя Сліпака. Голос Василя Сліпака (контр-тенор, від 1996 – баритон, далі бас-баритон) – вихованця класу народної артистки України, професора Марії Байко Львівської консерваторії імені М. В. Лисенка (нині – ЛНМА) – підкорив увесь світ, резонуючи у партях в операх, де з-поміж інших – «Дідона і Еней» Г. Перселла, «Чарівна флейта» В. А. Моцарта, «Фауст» Ш. Гуно, «Кармен» Ж. Бізе, «Аїда» і «Ріголетто» Дж. Верді, «Алкїда» Д. Бортнянського, на сценах України, Франції, а згодом і на фронті. На його шану в рамках конкурсу-фестивалю *Резонанси* прозвучали твори світової класики у виконанні піаністів Павла Нарсесяна (голови журі) і Реквієм-посвята загиблим за Україну «Плине кача» у виконанні Ірини Рябчун.

Мистецьку палітру паризького фестивального форуму збагатив і, водночас, став приємним сюрпризом для слухачів Концерт хорового співу. Емоції, викликані українською піснею у виконанні Камерного дівочого хору Київської середньої спеціалізованої музичної школи-інтернат ім. М. Лисенка (диригент Юлія Пучко-Колесник), зnanого французькій публіці ще з минулорічного фестивалю, надовго залишаться в пам'яті вдячного слухача. *Конкурс, у програмі якого обов'язковим є виконання твору українського композитора, слугує такій важливій справі як популяризація української культури і її підтримки у світі, – поділилася думками директор культурно-інформаційного центру посольства України у Франції Наталя Кочубей. – Ми хочемо, щоб це був конкурс-фестиваль, в рамках якого відбуватимуться концертні виступи, приміром, такі як концерт членів журі, чи концерт талановитих дітей, чи виступ хору дівчат Київської спеціалізованої музичної школи ім. М. Лисенка... Це як бонус... як сюрприз.*

Конкурс-фестиваль *Резонанси*, де усіх об'єднала музика українських композиторів, безумовно, надовго запам'ятається чудовими виступами юних талантів, атмосферою високого мистецтва Музики, аншлагами в залі, що принесло кожному довгоочікувану мить духовного очищення, відчуття благодаті.